

POZNAŃSKI ZWIĄZEK KRĘGLARZY 1934 – 1939 (2)

Działalność sportowa Związku

Komitet Międzyklubowy, powołany w 1934 r., pierwszy turniej zorganizował dopiero 10 stycznia 1935 r. o puchar przechodni. Zdobył go po raz drugi (uprzednio w 1933 r.) Leon Wiśniewski z KK „Stella”. Na początku 1935 r., w notatce p.t. „Ruch kręglarski w Poznaniu” dziennikarz „Orędownika” stwierdził: „Poznański Związek Kręglarzy rozpoczął swą działalność w nowym roku urządzeniem indywidualnego kulania, zaprosił też wszystkich kręglarzy poszczególnych klubów zrzeszonych w Poz.ZK”. Zawody te były pierwszymi indywidualnymi mistrzostwami Związku, organizowanymi odtąd regularnie każdego roku, aż do wybuchu wojny. Rozegrano je na czterech kręgielniach, startując na 100 rzutów. Tytuł mistrza zdobył Stanisław Łopaczyk z KK „Mars” pokonując Stanisława Petrasa z KK „Rzut Oka” i Leona Wiśniewskiego z KK „Stella”.

Dnia 10 listopada 1935 r. poznańscy kręglarze wzięli udział w zorganizowanych w Bydgoszczy kolejnych mistrzostwach Polski o których szerzej będzie omawiając kręglarstwo w tym mieście.

Przygotowania do V Światowego Turnieju Kręglarskiego w Berlinie zintensyfikowały życie sportowe całego kręglarstwa polskiego. Już w dniach 12 – 19 stycznia 1936 r. kluby z Wielkopolski uczestniczyły w mistrzostwach Pomorza rozegranych w Bydgoszczy i Inowrocławiu, przy czym ze względu na dużą liczbę zgłoszeń, startujące kluby podzielono na dwie grupy, tzw. „klasę A i B”.

„W sporcie kręglarskim na terenie Poznania w dalszym ciągu panuje wielkie ożywienie, co ma swoje uzasadnienie w potrzebie silnego treningu do turnieju, który odbędzie się z okazji igrzysk olimpijskich w Berlinie, a do którego związki kręglarskie Bydgoszczy, Krakowa i Poznania zgłosiły swój udział” – poinformował „Orędownik” z dnia 19 marca 1936 r. (nr 66). Celem wyłonienia reprezentacji do tych zawodów rozegrano turniej o puchar związkowy. Wygrał go Łucjan Żelazny z KK „Stella”.

Do turnieju w Berlinie Poznański Związek Kręglarzy, podobnie jak związek pomorski, wytypował dwa zespoły - zespół A w składzie: E. Heerde, L. Lampe, S. Łopaczyk, G. Standar, L. Wiśniewski oraz zespół B w składzie: R. Kornas, J. Mikołajski, S. Petras, S. Tomczyk i W. Wojciechowski. Ostatecznie jednak reprezentanci Poznania na turniej światowy nie pojechali, gdyż na wyjazd ten nie otrzymali zgody polskich władz i w konsekwencji wiz. Wiadomym jest na pewno, wg relacji G. Standara z Poznania i J. Toczyńskiej z Tarnowa, że zespoły z Poznania i Krakowa na ten turniej nie pojechały na pewno. Prasa niemiecka „Deutsche Keglerzeitung” ,Wernigerode nr 17 z 1936 r. i inne źródła podają, że Polska była jednak reprezentowana na tym turnieju, być może, że była to drużyna Bydgoszczy. W trakcie prowadzonych badań nie udało się to potwierdzić. Tabele wyników drużynowych i indywidualnych do 262 miejsca nie zawierają nazwisk Polaków, ale startowało w tych zawodach dużo więcej kręglarzy.

Zanim to jednak nastąpiło, rozegrano szereg meczy towarzyskich (międzyklubowych i międzyzwiązkowych). Z inicjatywy kręglarzy poznańskich, pierwszy raz rozegrano dwa trójmecze międzymiastowe z udziałem drużyn przygotowujących się do turnieju berlińskiego. Pierwszy z nich odbył się podczas Międzynarodowych Targów Poznańskich w dniu 26 kwietnia 1936 r. na kręgielni „Zielonogród”. Po ośmiogodzinnej walce turniej wygrali reprezentanci Poznania przed Bydgoszczą i Krakowem. Drużyny startowały w 10 – cio osobowych składach na

100 rzutów. Wśród poznaniaków najlepsze wyniki osiągnęli: Ł. Żelazny (Stella), L. Lampe (WKK), J. Mikołajski (Jedność), E. Herde (Mars) i G. Standar (3x9). Poznańska gazeta „Orędownik” często i chętnie pisząca o kręglarstwie, zapowiadając turniej napisała: „Miłośnikom sportu kręglarskiego zwraca się szczególną uwagę na tę bardzo ciekawą, dotychczas w Poznaniu nie urządzaną imprezę”. Był to duży sukces organizacyjny Związku i zapowiedź dążeń do zjednoczenia kręglarstwa polskiego. Najlepszymi zawodnikami w poszczególnych drużynach byli: Czesław Żuchowski (Bydgoszcz), Stefan Makówka (Kraków) i Łucjan Żelazny (Poznań), który jako najlepszy zawodnik turnieju uhonorowany został specjalnym dyplomem. Zawodom przyglądali się, oprócz licznych kręglarzy i sympatyków tego sportu z Poznania, także goście z Czarnkowa i Katowic. Kręglarze krakowscy, z okazji pierwszego pobytu w Poznaniu, wręczyli gospodarzom ręcznie malowaną tarczę pamiątkową z napisem „Kraków – Poznaniowi”, herbem miasta i datą oraz atrybutami kręglarstwa: kulami i kręglami. Według relacji W. Zielińskiego jeszcze po wojnie wisiała ona na kręgielni „Warty”, a po jej likwidacji w 1968 r. zaginęła.

Rozczarowanie faktem nie uczestniczenia w turnieju berlińskim poważnie osłabiło ruch sportowy w ramach Związku, toteż jesienią rozegrano jedynie jedne większe zawody o puchar wędrowny Poz.ZK. Po raz trzeci zdobył go, tym razem na własność, zawodnik KK „Stella” – Leon Wiśniewski.

W roku następnym – 1937 – Związek zorganizował mistrzostwa indywidualne i drużynowe. Mistrzem Poz.ZK został Józef Szczeblewski z KK „Rzut Oka”, uzyskując w dwóch startach na różnych kręgielniach łącznie 1409 pkt, przed Erichem Heerde z KK „Mars” i Wojciechem Zielińskim z KK „3x9”. Tytuł mistrza drużynowego zdobył KK „Stella” osiągając na dwóch kręgielniach 8426 pkt, wyprzedzając KK „Mars” i KK „Rzut Oka”. Mistrzostwa te rozgrywano dwukrotnie: wiosną i jesienią.

Jubileusz 25 – lecia KS „Warta” uczczono w dniu 5 czerwca 1937 r. specjalnym turniejem jubileuszowy z udziałem czołówki klubów poznańskich. Organizatorem imprezy był nowo wybrany kierownik sekcji kręglarskiej Sobakiewicz. Natomiast latem, podczas wycieczki związkowej do Chodzieży, na kręgielni w tym mieście rozegrano turniej propagandowy. Niestety wyniki z tych zawodów nie zachowały się.

Rok 1937 zakończył Związek zawodami o „związkową odznakę sportową”, ustaloną wzorem związku niemieckiego. Regulamin przewidywał trzy stopnie odznaki i warunki ich zdobycia. Aby zdobyć odznakę złotą należało osiągnąć ponad 1450 pkt na 200 rzutów (na kręgielni parkietowej). Normę tą wypełnili: Henryk Żelazny (Stella) 1493 pkt, Piotrowski (Mars) 1480 i E. Heerde (Mars) 1459 pkt, a na srebrną R. Zipser (Mars) 1450 pkt.

Mistrzostwa indywidualne na I półroczu 1938 r. trwały od grudnia 1937 r. do kwietnia 1938 r.. Tytuł zdobył Stanisław Petras (Rzut Oka), I wicemistrzem został Józef Szczeblewski (Rzut Oka), a II wicemistrzem Gerard Standar (3x9). Mistrzostwa były zarazem próbą sił poznańskich kręglarzy przed zaplanowanym przez Poz.ZK na dzień 8 maja czwórmechem kręglarskim: Poznań – Bydgoszcz – Lwów – Kraków.

Do zawodów tych przygotowywano się bardzo starannie, rozgrywając specjalne eliminacje. Sam turniej odbył się w dniu otwarcia Targów Poznańskich, ale bez drużyny krakowskiej, która z niewiadomych przyczyn nie przyjechała do Poznania. Turniej wygrał Poznań 7605 pkt, przed Bydgoszczą 7333 pkt i Lwowem 6575 pkt. Najlepsze wyniki w poszczególnych zespołach uzyskali: Henryk Żelazny z Poznania, Pytliński z Bydgoszczy i Korczyński ze Lwowa. Indywidualną klasyfikację tych zawodów uznano jako mistrzostwa międzyzwiązkowe (Polski). Tytuł mistrza zdobył Henryk Żelazny – 777 pkt, I wicemistrzem został A. Frydryczak – 764 pkt, a II wicemistrzem – Józef Szczeblewski – 736 pkt (wszyscy z Poznania).

Mistrzem Poz.ZK na II półrocze został KK „Mars” wyprzedzając KK ‘Rzut Oka’ i KK „3x9”. Jeszcze w tym samym roku, w dniach 19 – 22.11.1938 r. kręglarze poznańscy wystąpili w jedynym jaki udało się rozegrać czwórmezczu wszystkich związków, rozegranym we Lwowie z okazji dwudziestej rocznicy obrony Lwowa. W silnej reprezentacji Poznania wystąpili m.in. bracia Henryk i Łucjan Żelaźni oraz Józef i Kazimierz Szczeblewscy. Niestety nie udało się odnaleźć wyników tych zawodów.

W indywidualnych mistrzostwach związkowych, rozegranych 5 i 13 grudnia, przy udziale 24 kręglarzy, mistrzem jesieni został Józef Szczeblewski (Rzut Oka), a kolejne miejsca zajęli: Gerard Standar (3x9) i Erich Heerde (Mars). Wcześniej, kontynuując wspólne wycieczki związkowe, kręglarze poznańscy rozegrali propagandowy mecz Czarnków – Poznań, w którym wystąpili zawodnicy tamtejszego klubu „Dziewiątka”. Zwyciężył Poznań, a nagrodę dla najlepszego zawodnika zdobył Stefan Pawelczak z KK „Polonia”. Efektem poza sportowym tego meczy było przystąpienie miejscowego klubu do Związku.

Kontynuowano też zawody o odznakę związkową. Złote odznaki zdobyli: Łucjan Żelazny (Stella) – 1522 pkt, Kazimierz Szczeblewski (Rzut Oka) – 1494, Józef Szczeblewski (Rzut Oka) – 1484, Henryk Żelazny (Stella) – 1468 i Stanisław Tomczyk (3x9) – 1457 pkt. Drużynowym mistrzem Poz.ZK na II półrocze 1938 r. został KK „Mars” wyprzedzając KK ‘Rzut Oka’ i KK „3x9”.

Działalność sportową Związku w 1939 r. rozpoczęły mistrzostwa drużynowe na I półrocze, które rozegrano 17 i 24 lutego na kręgielniach „Sportowa” i „Zielonogród”. Na tych samych obiektach rozegrano w dniach 14 i 23 marca mistrzostwa indywidualne Poz.ZK. Były to ostatnie tej rangi zawody w historii przedwojennego Związku i nie udało się odnaleźć wyników tych mistrzostw.

Ostatnim większym wydarzeniem w kręglarstwie poznańskim przed wybuchem II wojny światowej były uroczystości z okazji 10 – lecia KK „Polonia”. Przygotował je Komitet Jubileuszowy, któremu przewodniczył Bronisław Szwarz oraz zarząd pod kierunkiem Witalisa Dorochały. „Tydzień Jubileuszowy”, jak nazwano imprezę, zapoczątkowany został rozegraniem mistrzostw klubu z udziałem 14 zawodników. Następnie odbyły się mecze z Kupieckim Klubem Kręglarzy z Szamotuł, z KK „Olimpia” i z KK „Rzut Oka” z Poznania, oraz turniej o nagrody dla wszystkich gości. Obchody zakończono uroczystą akademią z udziałem delegatów wszystkich klubów z Poznania i województwa oraz wieczorkiem towarzyskim. Całości patronował „Komitet Honorowy”, który tworzyli, m.in.: Leon Chudziński – prezes Związku Kupców Zbożowych, ks. Józef Gogolewski – proboszcz Parafii MBB, Aleksander Grandowski – prezes Giełdy Zbożowej, Antoni Jasiak – prezes Poz.ZK, płk Kazimierz Sokołowski – kierownik Okręgowego Urzędu WFiPW, Edmund Szyca – członek honorowy PZLA w Warszawie i KS „Warta” w Poznaniu.

W 1939 r. kręglarze włączyli się w ogólny nurt przygotowań do obrony Ojczyzny. Dnia 11 maja KK „Pogoń” Środa zorganizował wielki turniej na wsparcie Funduszu Obrony Narodowej. Działacze tego klubu wezwali równocześnie inne kluby, a zwłaszcza zaprzyjaźnione „Rzut Oka” i „Olimpię” z Poznania, do pójścia w ich ślady. Byli jednymi z pierwszych, którzy odpowiedzieli na apel rządu o datki na rzecz FON, a pozostałe kluby nie pozostawiły wezwania kręglarzy średzkich bez odpowiedzi

Działalność sportową kręglarze związkowi zakończyli uczestnictwem w zawodach z okazji otwarcia zmodernizowanej kręgielni na boisku „Korony” w Krakowie. Wybuch wojny przerwał działalność kolejnego związku kręglarzy w Poznaniu, który nadał polskiemu kręglarstwu charakter zdecydowanie sportowy, chociaż jeszcze nie skalę międzynarodową.
/CEGE/

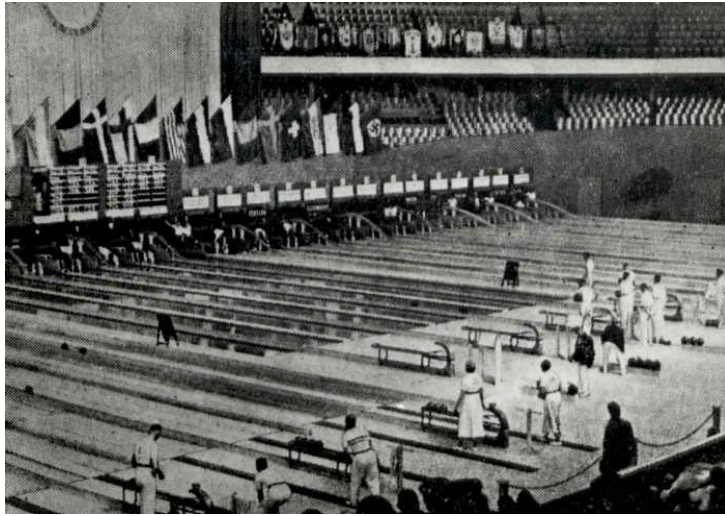
Mistrzostwa Poznańskiego Związku Kręglarzy

w latach 1934-1939

Rok	Mistrzostwa Indywidualne		Mistrzostwa Drużynowe		Puchar Związkowy rozgrywany od sezonu 1932/33
	Wiosna	Jesień	Wiosna	Jesień	
1934	*	*	*	*	brak wyników
1935	1. S. Łopaczyk - Mars 2. S. Petras - Rzut Oka 3. L. Wiśniewski - Stella			*	1. L. Wiśniewski - Stella 2. * 3. *
1936	1. * 2. W. Zieliński - 3x9 3. K. Szczęblewski - Rzut Oka	*	*	*	1 półrocze: L. Żelazny - Stella 2 półrocze: L. Wiśniewski - Stella - na własność
1938	1. J. Szczęblewski - Rzut Oka 2. E. Heerde - Mars 3. W. Zieliński - 3x9	*	1. KK Stella 2. KK Mars 3. KK Rzut Oka	*	zaniechano rozgrywek
	1. S. Petras - Rzut Oka 2. J. Szczęblewski - Rzut Oka 3. G. Standar - 3x9	1. J. Szczęblewski - Rzut Oka 2. G. Standar - 3x9 3. E. Heerde - Mars	1. KK Stella 2. KK Rzut Oka 3. KK Mars 4. KK Polonia	1. KK Mars 2. KK Rzut Oka 3. KK 3x9	-
1939	*	-	*	-	-

Kręglarze KK „Pogoń” w Poznaniu ok. 1930 r. podczas treningu – na lewo na kręgielni, na prawo - po treningu humor jak zawsze kręglarzom dopisywał

Reproduktion zdjęcia z gazety „Keglerzeitung” kregielni na której odbywał się V Światowy Turniej Kęglarski w Berlinie w 1936 r. z udziałem Polaków. Z prawej okładka programu tych zawodów. Poniżej wykaz w tym programie klubów – członków IBA – Międzynarodowej Federacji Kęglarskiej – poz. 9 – Polska (Polen – Poznań) – zbiory autora.

